

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ mensis Februarii, anno Domini M. DCC. LXVI.

M. LUDOVICO-HIERONYMO COSNIER,
Doctore Medico, Præside.

An inter Apostemata, pauca ferro sunt aperienda?

I.

HOMINEM, dùm vivit, non solùm intùs cruciari mille morbis, sed & extrà, affectibus numero penè infinitis deturpari, nil mireris. Tumoribus omnis generis, omnis speciei, miserè obnoxia humana cutis. Pro diversâ affluente materiâ, aut excretâ aut propulsâ, diversa tumorum aut indoles aut natura. Ubicumquè (vi morbi) naturalem cutis superficiem attollere cœpit appulsus humor quicumque; tunc moles ista, tumor audit. Singulos sanguinis humores, seor-

sìm modò, modò conjunctìm sub cute latitantes incuneari, congeri, imò vasis ruptis inibì expandi, putrefieri, nec novum nec infrequens. Humor quisque, seu devius à suâ sede solùmmodò, seu simùl à suâ naturali crasi degener, sub aliquâ cutis parte gliscens, concrescensvè, tubere se manifestum facit. Propriâ quodammodo formâ, tumor quivis venit conspiciendus. Ab humoris vitio aut situ, plerumquè nomen habet. Tumor omnis, aut sui fert resolutionem, si modò per vasa iter de novo petere humori datum sit; aut ablationem sui exposcit, si peregrinus humor resorberi à vasis, & sanguinis fluento denuò misceri nequeat. In priore casu resolventibus medicamentis, externis interioribusvè, aut naturâ solâ, curatio perficitur: in altero, arte opus est; hæc ars, Chirugica est. At ne credas Chirurgiam, igne & ferro sempèr torquere membra. Quod naturam turbat vexatque, procùl amovere, Chirurgi opus est. Quod natura sola tutò & per se sanare potest, illi relinquendum; & si quo indiget adjumento, est in supellectile Pharmaceuticâ, undè adjuvetur.

I I.

Ἀπόστημα tumorem dicito rotundum, tactui, ipsisque oculis obvium. Calorem habet individuum comitem; colorem quoquè plùs minùs in ambitu rubeum, prout cuti vicinior aut ab ipsâ remotior, cuivis attendenti exhibet. Ardore continuo, & in dies magìs ac magìs crescente, ægrum cruciat non sine dolore nunc pungente, nunc lancinante. Urget, invalescitque dolor ille ad maturationis usque tempora; eâ peractâ, mitescunt omnia, tactuque mollius percipitur apostema, sensìmque & in dies pleniori mollitie, tangenti se offert contrectandum. Tunc Chirurgi ad opus se accingunt, ferrum festinantèr arripiunt; sed heu, quàm infausto sæpè eventu! Rationem quæris? naturæ parùm auscultatur, ad ejus leges parùm attenditur, nec satìs curæ est perpendere, quo ritu omnia sua munia obeat, quibus impedimentis agendo interpelletur, quâ virtute, omne noxium corrigere, à partibus nobilioribus in partes ignobiliores rejicere aut prorsùs foràs eliminare satagat; quàm multiplici viâ se liberet ab iis quæ suam œconomiam turbare valent, quâ sagacitate fracta erigatur. Ea succos in apostema nocivos abigit, congestos digerit, concoquit, maturat. Vulnerum quin & eadem una medicatrix. Quid igitur Chirurgus in utrorumque curatione? Naturæ minister; ferendo nempè subsidium nutui ejus & voto, ministrum se præbet ad ipsius mentem; nihil agendo ubì nihil agendum; secando ubì secandum innuit; amovendo ferrum & instrumenti genus omne, statim ac & quotiescumque vetat admovendum.

I I I.

IN plerisque igitur apostematum, natura per se sola, totum opus perficit, digerit materiam, eidem exitum præbet, sordes detergit, sarcosim promovet, cicatricem obducit. Refragaris? vade ad Plebeïos, vel quos res angusta domi, vel quos ferramentorum pavor, ab omnibus præsidiis arcet; en me, inquiet, eorum unusquisque, sanatum vides absque Chirurgiæ ope. Nec tibi moveat admirationem talis sanatio; ferrum, naturæ inimicum: in apostematibus expurgandis, detergendis, & ad cicatricem perducendis moram facit & impedimentum. Abscessus omnis, discussionis spe omni elapsâ, solam maturationem tractanti relinquit promovendam, suppurationem vocant. Colliquatio quædam est hæc suppuratio, seu partis rubræ sanguinis in colorem album immutatio, commixtæ priùs (digestione quâdam) cum seroso-lymphaticâ sanguinis parte; laudabilis erit & salutifera, si materia hinc enata, albam se offerat & æqualem

abſque fetore. Hanc promove citiùs, urge pro viribus; periculum enim in morâ. Cuti quò vicinior erit puris copia, eò felicior exitus futurus; imò, ut in partem veniat ipſa cutis, enixè labora; cutis præcipuè pars magis declivis: ea ſola putrefacta, materiæ purulentæ exitum parabit. Nec te moveat apertura parcior; ſeu à naturâ ſolâ, ſeu maturantium ope facta. Integram purulentam materiem foràs amandabit ſola loci declivitas. Salvâ reliquâ cutis parte apoſtema ſubtegente, abſceſsûs interiora tuta ſunt ab aëris injuriâ. Vulneri omni, infenſiſſimus aër; fermentationis omnis extraneæ, corruptionis putredinisque parens ille. Apoſtemati circumſtrata cutis, emplaſtrum naturæ amicum. Deterſio puris, naturæ opus eſt. Carnis nova generatio ex ſolo naturæ ſenſu. Cicatricem, ejecto pure quis format niſi natura? Quis pulchriorem perfecit unquàm? Ne igitur, ferri ope, in apoſtematis omnibus indiſcriminatìm, patentiorem viam aëri facias, nec erubeſcas ægri bonis rebus magis conſulere, quàm legi heu! nimiùm receptæ, jam dudùm antiquandæ.

I V.

LANCEOLA, inſtrumentum anceps, à quo vita aut mors; prudentis ideò Medici regenda conſilio, periti tractanda manu Chirurgi. Tumorem omnem perpende accerſitus. Situm, naturam, characterem explora apoſtematis, & cauſam; nec ſatis eſt, ætatem, ſexum, temperamentum habe diligentèr perſpecta; nec-non totius maſſæ ſanguineæ craſim præſentem, imminentemve. Ex eâ probè cognitâ, quid agendum ſit, quid non, intelliges. Tunc omnibus indiſcriminatìm apoſtematis ferrum admovere religio erit. Faciei, collo, temporibus & mammis parce; at imprimis fave ſexui, & infantili ætati aut juvenili; ſexui, venuſtatis gratiâ; ætati teneræ, ob ſuccorum eucraſiam; horum ſucci, rariùs degeneres à ſuâ craſi, ſolâ ſæpiùs peccant luxuriâ; ſuppurationem patiuntur dulcem, ſimplicem, innocuam, cujus exitum natura parat ſola, favente fibrarum mollitie. Exitus puri ſemel paratus, etſi parcior, ſanatio eſt. Exitum, ſi tardior, accelera obtegendo partem rupturæ propiorem. Obtege humidis, qualia ſunt ſucci herbacei, aut ſoli aut fermento mixti, aut melle, aut omnibus ſimul; non ſpernenda liliorum bulboſa radix & cæpæ coctæ priùs, aut inter cineres, aut in aquâ ebulliente, cum micâ ſecalini panis commixtæ & applicatæ; his humeſcunt fibræ cutis foris ut intùs, citiùſque putreſcunt, ſolutioni ſic promptiores evadunt. Non abſimili virtute pollent emplaſtra plurima aut unguenta, ut emplaſtrum divinum, aut diachylon verum cum gummi, emplaſtrum de meliloto, aliaque ejus energiæ quàmplurima. Deterſionem ſi fortè requirat ſordium illuvies, tunc hordei decoctio tantilla, omne ferat fermè punctum, iteratis vicibus per fiſtulam injecta. Temperamento ſanguineis promptior faciliorque ſuppuratio. Ætas provectior aut ſenilior, duriorem ſtrictioremque præ ſe fert fibrarum texturam, ſolutu difficiliorem. Emollientia jam enarrata ſcopum pertingunt oleoſis commixta & diutiùs uſurpata. Hâc methodo naturæ amicâ, pleriſque apoſtematum medelam afferes, ferrique incommoda vitabis.

V.

ERGO, inquies, nullum apoſtema, ſectione curandum? Abſit. Nonnunquàm ſectio ſalutaris, imò neceſſaria. At faciliùs, addes, ſectione factâ tractaretur, ſanaretur tutiùs. Utrumque negat ratio. Experientia refragatur. Sectio, multa ſecum invehit mala; ſecantur pretioſa plurima cujuſcumque generis vaſa, aliàs non rumpenda; hinc ſuccorum copioſior expanſio pediſſequa; hinc ſuppuratio abundantior futura. Grave aliud ſecum importat incom-

modum sectio facta apostematis; suppurantium formidanda series presso pede sequitur; hæc fundunt, liquant plus æquo; imò, pervertunt frequentiùs ipsam puris laudabilis texturam naturalem; è dulci acrem, ex insipidâ acidam fecit, aut alio quovis vitio contaminavit non rarò suppurantium dira libido, aut ordo perversus. In sarcosi promovendâ, errores quàmplurimi; alii, gradu præcipiti nimis, in eam ruunt, dum nimiâ morâ eidem invigilant alii. Nonnunquàm sarcosis fit inæqualis; fungosa sæpè & flaccida; nec firma satis rubraque & optimè cornea. En ubi vocantur in auxilium caustica; en lapidis *infernalis* triumphus: at quàm fallax eorum usus? quàm benè tunc cum ægro egeretur, si ea intùs, plus damni, quàm doloris forinsecùs non afferrent? Absit tamen ut interdicatur sectio in apostemate profundiùs sito, ubì cutis nec affici nec putresieri poterit simùl cum apostemate; & ubì metus erit ne serpat materia subtùs contenta, modò sinuosum ulcus, fistulosum modò aut cancrosum formatura. Secare licet in omni tumore apostematode maligno; in carbunculo aut anthrace, si urgeat præsentia periculi. Seca quodcumque apostema sphacelo aut gangrænâ stipatum, ni citò utrumque detur discutere efficaci aliquo pharmaco & tuto. In omnium autem apostematum amplâ & quotidianâ multitudine quàm pauca hujusce naturæ se offerant curanda, praxis evincit.

Ergò inter Apostemata, pauca ferro sunt aperienda.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Emundus-Thomas MOREAU.

M. Petrus-Ludovicus-Maria MALOET, *Consiliarius Medicus Regis Ordinarius in supremo Senatu Parisiensi designatus.*

M. Exuperius-Josephus BERTIN, *Supremi Valachiæ & Moldaviæ Principis Medicus, Antiquus Regis Exercituum & Castrorum Medicus primarius, necnon è Regiâ Scientiarum Academiâ.*

M. Joannes-Baptista THURANT.

M. Alexander-Dionysius DIENERT.

M. Carolus DIONIS.

M. Ludovicus-Petrus-Felix-Renatus LE THIEULLIER, *Regis Consiliarius & in Majori-Consilio, necnon in magnâ Regiæ Domûs & Franciæ Præfecturâ Medicus Ordinarius.*

M. Carolus GEILLE DE SAINT-LEGER, *apud Gallicos ex Extraneos Equites Medicus Regis Ordinarius.*

M. Gedeon DE RABOURS.

Proponebat Parisiis ANDREAS-BLASIUS PELÉE DE VALONCOUR, Senonicus, Regiæ Societatis Agrariæ Parisiensis Socius, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus. A. R. S. H. 1766.

A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1766.